

# ויזרע יצחק

פרשת "ויקהל-פקודי"  
שבת "החודש"

יוצא לאור ע"י מדרשת  
"ויזרע יצחק"

הפטרה: "כה אמר", כה' אדר תשס"ט

ב"ש	חיפה	ת"א	י"ם	
17:31	17:21	17:32	17:15	כניסת השבת
18:27	18:28	18:29	18:31	יציאת השבת
19:04	19:05	19:06	19:09	רבנו תם

## הגיגים מהפרשה

"ויקהל בישׁה" (שמות לה' א)

מדוע הזכיר כאן הכתוב שמשה הקהיל את בני ישראל, "ויקהל משה", הרי משה עשה זאת בכל פעם שאמר להם את דבר ה'? כך שואל ה"אור החיים" הקדוש, ומקשר זאת לסיום הפרשה הקודמת בה נאמר "ויראו מגשת אליו" לאחר שראו כי "קרן עור פני משה", לזה הוצרך משה להקהיל את בני ישראל ולהזמיןם שלא יראו מפניו.

"ויקהל בישׁה את כל עדת בני ישראל" (שמות לה' א)

"למחרת יום הכיפורים, כשירד מן ההר" (רש"י)

גם על הכתוב בפרשת יתרו "ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם" (שמות יח' ג) מפרש רש"י "במוצאי יום הכיפורים... למחרת רדתו מן ההר" הכיצד? אלא, ידוע שמטרת הקהלת בני ישראל היתה להודיע להם מצות הבנייה של המשכן והתרמת הציבור לצורך זה, ומשה חשש פן יתנדב אחד מהם למשכן דבר שאינו שלו, ולא יתכן שיבנו את הבית הגדול והקדוש הזה מן הגזל, לכן הכריז משה בתחלה "מי בעל דברים יגש אלי" למשפט באופן שידע לכל אחד מה שלו או אינו שלו על ידי שיהיה דין ביניהם, ורק אחר כך הודיעם ענין הנדבה לאמר "קחו מאתכם תרומה לה'", דגש על "מאתכם" היינו משלכם ולא משל חבירכם.

"וכל זוכם לב בכם יבואו ויעשו" (שמות לה' ז)

"וכל חכם לב בכם" - מהי החכמה הגדולה שצריכה להימצא בכם? "יבואו ויעשו" היינו לעשות את מה שציוה ה' ללא התחכמות ופשוטות, וכל הדיבורים, הנאומים והמליצות אינם כלום, החכמה האמיתית היא: לעשות. (הבעש"ט)

"ויבאו האנשים על הנשים" (שמות לה' כב)

הביטוי "על הנשים" מלמד שהנשים באו בתחלה, וכאשר באו האנשים כבר מצאו שם את הנשים שהביאו את נדבתם תחלה, וזה מראה על מעלתן הגדולה של הנשים, שהרי במעשה העגל לא הסכימו הנשים לתת את תכשיטיהן, זאת למדנו מהכתוב: "ויאמר להם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם" (שמות לב' ב), זאת אומרת, אהרון בקש גם את תכשיטי הנשים, אולם אחר כך כתוב: "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם" (שמות לב' ג) ולא הזכיר באזני נשים היות והנשים לא הסכימו לתת את תכשיטיהן לצורך העגל. והוא שרמז שלמה על זה בפסוק: "אדם אחד מאלף מצאתי, ואשה בכל אלה לא מצאתי" (קהלת ז), והכוונה במה שאמר: "אלה אלהיך" (שמות לב' ד) לא מצאתי אשה. אולם בנדבת המשכן הסכימו הנשים לתת את תכשיטי הזהב שלהן בחפץ גדול, למרות היות ענין טבעי בנשים להשתעשע ולשמוח בתכשיטיהן, והם עקר שמחתן וחמדתן, ובכל זאת "הביאו חז ונזם וטבעת עגיל וכומז כל כלי זהב" והקדימו במצוה הזאת את האנשים.

"וכל אשר נמצא אתו עצי שיטים לכל מלאכת העבודה הביאו" (שמות לה' כד)

ה"אור החיים" הקדוש מעיר את תשומת לבנו לכך שתרומת עצי השיטים לא נזכרת בתורה בלשון "נדבה" אלא בלשון "הבאה", "הביאו", ומסביר זאת על פי המדרש ששואל מהיכן היו להם עצי שיטים לבנית המשכן, הרי בני ישראל היו במדבר? ותשובת המדרש היא כי יעקב אבינו ע"ה צפה ברוח הקודש שיצטרכו עצים לבנית המשכן ולכן צוה לבניו לטעת עצים, וכשיצאו ממצרים לקחו אותם עימם. (לפי ב"ר צד') ולכן נאמר "וכל אשר נמצא אתו עצי שיטים לכל מלאכת העבודה הביאו", כי עצם המצאות עצי השיטים בידם היה לצורך מלאכת המשכן והם לא עשו אלא את ההבאה.

לעילוי נשמת שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל  
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל  
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג  
ת.נ.צ.ב.ה.

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל  
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

"ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן זור לבוטה יהודה" (שמות לו' ל)

עצם התמנותו של בצלאל לעבודת המשכן מעידה כאלף עדים שהקב"ה סלח לבני ישראל על חטא העגל, וזה שנמנה נמנה יחוסו של בצלאל עד חור, אבי אביו, מחזק הבנה זו. שהרי חור, סבו של בצלאל, נהרג בעת מעשה העגל משום שלא נענה לעם שהפציר בו לעשותו, ועתה שנתמנה נכדו לעבודת המשכן, הוכח כי נתכפר אותו חטא, כי "אין קטגור נעשה סגור".

"ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבודה למלאכה אשר צוה ה'" (שמות לו' ד)

מפני מה הוזכר שוב הלשון "אשר צוה ה'"? אלא, שידוע שעשיית המשכן באה לכפר על חטא העגל, וכה אמרו בני ישראל למשה, אם היינו מביאים את הזהב רק משום הצורך לכפר על חטא העגל, הרי לפי תשובת המשקל די היה שנביא כמשקל הזהב אשר נתנו לעשיית העגל. אך מזה ש"מרבים העם להביא", ניכר שעיקר כוונתם היא "להביא מדי העבודה למלאכה" משום "אשר צוה ה'", כלומר, מאהבת ה', ולא רק לכפרה.

(חתי סופר)

"ויעש בצלאל את הארון" (שמות לו' א)

מדוע דוקא עשיית הארון, ולא שאר כלי שרת, מוזכרת על שמו של בצלאל? משום שיתר כלי השרת שהיו במשכן נעשו אחר כך על ידי אחרים, בבית ראשון ובבית שני, ועתידיים הם להיעשות גם בבית השלישי, בעז"ה. מה שאין כן אצל ארון הקודש, במשכן ובבית המקדש הראשון השתמשו בארון הקודש שבנה בצלאל עד שנגזר. בבית המקדש השני לא היה ארון הקודש. ובבית המקדש השלישי עתיד הקודש ברוך הוא להחזירו.

"אלה פקודי המשיכן משיכן העדות אשר פוקד על פי משה" (שמות לו' כא)

סח רבי שלמה מדרומסק: אמרו במדרש שחשדו ישראל במשה בענין נדבות המשכן, עד שהראה להם חשבון מדוייק שכל הכסף היה מנוצל בשלמות למלאכת המשכן, והאמינו לו. וצריך להבין, איך עלה על דעתם חשד כזה, וכי לא ידעו שמשה בז לכסף וזהב, כלום לא ראו בים סוף שהם כולם הלכו להתעסק בביזת מצרים, ורק הוא התפנה לעסוק בהעלאת ארונו של יוסף? אכן יש פנים אחרות לדבר, ידעו כל ישראל שהמשכן מוקם כולו מנדיבות לב, כל ממון שנתרם בלא כוונה זכה וברה, לא יירצה בו, והיה כל אחד מישראל שפל בעיני עצמו ולבו נוקפו, מהסס ומהרהר: "ודאי תרומה שלי לא זכתה להיכלל בבניית המשכן, במה זכיתי?" והיו כולם באים אל משה וחוקרים אלו תרומות נותרו ולא זכו להצטרף בקודש, ולא נתקרה דעתם בכל ההסברים, עד שפייסן משה בדברים והוכיח להם בחשבון שכל התרומות עד תום נוצלו במילואן למלאכת המשכן, כמו שמרגיע ואומר: כולכם צדיקים, כולכם זכאים להשתתף בתרומת המשכן.

"ויקחו ויתן את העדות אל הארון... ויבא את הארון אל המשיכן" (שמות לו' כא)

הכתוב מציין שמשה הכניס קודם את העדות לתוך הארון, ורק אחר כך הביא את הארון אל המשכן, ואילו ביתר כלי השרת הסדר היה הפוך: בשולחן כתוב קודם "ויתן את השלחן באהל מועד" ואחר כך "ויערך עליו ערך לחם", וגם במנורה כתוב בתחילה "וישם את המנורה באהל מועד" ואחר כך "ויעל הנרות לפני ה'", ובמזבח כתוב "וישם את מזבח הזהב" ואחר כך "ויקטר עליו קטרת סמים". מדוע? רבי משה סולוויציק מבאר שיחודו של הארון הוא בהיות העדות, דהיינו הלוחות, בתוכו. בלעדיהם לא נחשב כלל ארון ואינו כלי שרת. ולכן קודם הכניס לתוכו את הלוחות ורק אחר כך הוכנס למשכן. ובזה מתרץ גם מדוע בבית שני לא עשו ארון, לפי מה שאמרנו ברור, מפני שבבית שני לא היו לוחות, ובאין לוחות אין לו דין ארון. (הובא ב"פניני קדם")

"ויתן את בוסך שער הזוהר ויכל משה את המלאכה" (שמות לו' לב)

"ויכל משה את המלאכה", וכי משה עשה את המשכן? אלא היות ומשה סיים את מלאכת עשיית המשכן נקרא המשכן על שמו. "שאין המצוה נקראת אלא על שם גומרה", כמובא במדרש: "אמר רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינא: כל מי שמתחיל במצוה ואינו גומרה ובא אחר וגומרה נקראת על שמו שגמרה. כיצד? משה התחיל במצוה שנטל עצמותיו של יוסף עמו מנין שנאמר: "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" (שמות יג') ועל ידי שלא הכניסן לארץ ישראל נקראת על שמו של ישראל שקברו אותן שנאמר: "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם" (יהושע כד'), אשר העלה משה ממצרים אין כתיב כאן אלא אשר העלו בני ישראל" (ב"ר דברים ח'). לפיכך, מלאכת בניית המשכן מסתיימת במילים: "מ'סך ש'ער ה'חצר" - ראשי תיבות: "משה".

(שפתי כהן" על התורה)

## גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותינו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהזדרכת ע"ה יוסף בן חמו הי"ו

מוצ"ש - 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב